

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמוניחה:
תל אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03*243386. תאריך: 136
מען מברק: "עולםפרס" • מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל אביב, רח' בן-ציון 10 • הפצה: "גד" בע"מ • גלופות: צינקהורפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: ארי תבור • עורך תכנית: יוסי שנק • עורכת כותב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח' המדע: רפי זכרני • המח' "העולם הזה בע"מ"

קרא ירי

דיו הנוספים של האלמוני. הם התנפלו על כהן, כשהם מזויינים באלות עבות ואי-רוכות, היכו אותו בכוח על ראשו. גם אחרי שגפלו מתעלף על הארץ, כשפצעיו הפתוחים שותתים דם, לא הפסיקו הבירי יונים את מכותיהם.

בו בזמן התחולל מאבק עז ליד הגיפ השני, האלמונים. שדיברו עיברית שוטפת.

בעוד שהזושה ימים כ"ו בדצמבר, ימלאו 25 שנים לאחד המאורעות החשובים בהיסטוריה הסוערת של שבועון זה.

זה היה יומיים אחרי שהמערכת "הגנה" מאורע קודם. בסוף נובמבר 1952 הניחו אלמונים פצצה על אדן החלון של המעי רכת, ששכנה אז בקומת-מרתף. הפצצה התפוצצה ופצעה את העורך הגראפי של העולם הזה, קריאל ("דוש") גרדוש. הקאריקטוריסט הנודע, דוש נפצע בעיניו. היתה זאת פגיעה קלה. לולא היה לו מזל, היה עלול לאבד את מאור עיניו. הדבר קרה בשעת-ערב מאוחרת.

"מנגנון החושך"

בגליון "העולם הזה" (841) מלפני 25 שנים פחות שבוע, תחת הכותרת — "מנגנון החושך — אלות נגד חופש הדין בור", הופיעה הכתבה שחבורה בידו חברי המערכת יום אחרי המאורע, בהעדר הי עורכים.

זו השונה:

השעה היתה 11 בערב. כרגיל בימים הראשונים של השבוע, לא הסתיימה עדיין העבודה במערכת העולם הזה. החברים יש בו כפופים על מכונית-הכתבה, כתבו וערו כו את החומר לגליון הבא.

בשעה זאת היה אורי אבנרי צריך למהר לפגישה חשובה, בלתי-צפויה. חדשות מרעישות — שהיו עלולות, אם תתאמתנה, לשנות לחלוטין את מיבנה-הגליון — היו בו אותו לברר דברים בשעה כה מאוחרת.

הוא יצא על-מנת לנסוע בגיפ, קרא לשלום כהן (או ראשי-המערכת) שטרם סיים את עבודתו, וביקש אותו לצאת איתו כדי לדחוף את מכוניתו, שסוללתה התקלקלה, בעזרת הגיפ השני של המערכת.

השניים התיישבו, כל אחד ליד הגה מכוניתו. ברגע זה הגיח מן האפלה אל-מוני, רמו לאבנרי לעצור את מכוניתו, אמר לו: "אני רוצה לדבר איתך על משהו".

עורכו של עיתון צפוי תמיד לטרדנים, שיספרו לו על הבעיות-החשובות-ביתר-בעולם, אפילו בשעות-הלילה המאוחרות. אבנרי לא התפעל, על כן, מההופעה המר-זוה, התכוון להמשיך בדרכו.

מאבק עז. ברגע זה פתח האלמוני את דלת הגיפ (שהיה בעל קאבינה סגור רח), ניסה למשוך את אבנרי מתוכו חזר צה. שלום כהן, שראה בחשכה את המראה המבהיל, חשב ברגע הראשון שדקר את אבנרי, קפץ מהגיפ לעזרתו.

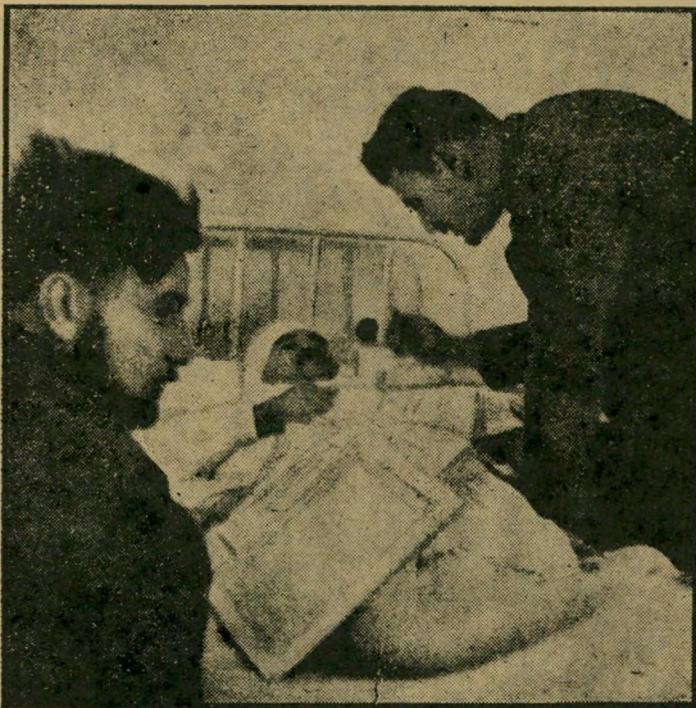
כאן עלו על במת המאורע שלושת ידי-

הם רצו מייד לעזרה. אך כשהגיעו למ קום, הבינו המתקפים שהיחס המיספרי השתנה לרעתם, החליטו לסגת. הם קצפו, אחד אחרי השני, לתוך גיפ אפור, סגור בברזנט, בעל חלונות-צלולוידי, שעמד עד כה בפניה חשוכה. אחד הצנחנים, גושן שויפי, ניסה למנוע מהבריון האחרון לעי לות לגיפ, תפס לאחור אכן בנהג הגיפ, ניסה למשוך אותו החוצה ולמנוע ממנו להמשיך בנסיעה. אך הנהג כיוון את ההגה בסמוך מאד למכונית-משא, שחנתה ברחוב, במטרה לפגוע בראשו של שויפי, בעוד שאחד מחבריו היכה באלה על ידו. שויפי נאלץ להרפות מן הגיפ, שטס בסערה דרוי מה, לרוע המול, לא הצליח איש מן הגור כחים הנסערים להבחין במיספרו של הגיפ.

הרוח, על הגובה. בחוש טיבעי ש-אינו מרשה להפקיר אדם בצרה, הרימו החיילים את שלום כהן, חסרי-החכמה, אל הגיפ, הובילוהו לתחנת-המיטרה בצפון, ואחריכן למגד-דיד אדום, אבנרי, שלא נפצע כה קשה, ירד חזרה אל מישרד-המערכת, הועיק את המיטרה ואת מגן-דיד-אדום.

המיטרה, שגבתה עדויות מחברי-המע רכת ומדיירי הבית, העלתה חרס בידו: איש מהם לא הבחין בחשכה במתקפים, איש יכול היה להעלות על דעתו מי היה עלול לבצע מעשה כה קיצוני, כתוצאה מפגיעה, אמיתית או מדומה, מעל דפי העיתון.

שני הפצועים הועברו לטיפול בבית-החולים הססה. לא איבדו לרגע אחד את הרוח הטובה. בשעה שהובל על גבי אלונ קה לחדר-הניתוח, לא פסק שלום כהן מלהתריע בפני חברי המערכת, שעמדו

שהמה הררי, שלום כהן ואורי אבנרי בבית-החולים
 מה אתם עומדים כאן? לכו לעבוד!"

מודאגים סביבו: "מה אתם עומדים כאן? לכו ותגמרו את העבודה!" הם צייתו לו, לבסוף.

מרדף בלילה

עד כאן לשון הכתבה הראשונה, שנכ תבה בידי אורי סלע, אז עורך-מישנה של השבועון.

הפרשה היתה מיסטורית אז, ונשארה אפופת-מיסטורין עד היום.

קודם כל, לא ברור מה היתה מטרת התוקפים, מאחר שלא הצליחו לבצע את זממם. האם הם ביקשו לחטוף את אבנרי, למטרה מיסטורית כלשהי? האם הם ביקשו לעשות בו שפטים במקום אחר, או במקום זה?

משהו על גיבורי העלילה: השכנה ש-יצאה למירפסת דירתה ושהזעיקה את העוזי רה בצעקותיה, (ושבכך הצילה את אבנרי) היתה אשתו של מי שהיה אז חבר-הכנסת של חרות, יוסף שופמן. היא נפטרה מאז.

ש"ב ועוד

התעלומה העיקרית היתה ונשארה: מי ביצע את הפעולה השפלה, כפי קודת מי, ולשם מה?

קיוונו שיומנו של משה שרת, או ראש-הממשלה בפועל, ישפוך אור על הפרשה. אך מסתבר כי שרת לא ביקש מידידו, איסר הראל, הממונה על שרותי-הביטחון, לדווח לו על כך — או שלא רשם ביומנו. המאורע מוזכר ביומן רק בהקשר אחר — תגובת שרת על פעולת סיעת-חרות בכנסת, שנודעה לעזרת העולם הזה ושהעלתה את הנושא.

אופי הביצוע וההתרשמות המטושטשת של המותקפים מן המתקפים שיכנעו את המערכת או כי המבצעים היו חולייה צבאית, או כימעט-צבאית.

החדש הראשון נפל על יחידה 101, ש"כ קיומה היה ידוע אז רק למעטים (וגם למערכת זו). כמה שבועות לפני כן ביצעה יחידה זו את פעולת-קייביה הזכורה-לשימי צה, שבה נרצחו עשרות כפריים ערביים, גברים, נשים וטף. אורי אבנרי היה האדם היחידי במדינה שהעז או לתמוך ביקורת קטלנית על פעולה זו, במדור זה. כמה מחברי המערכת חששו שההתנפלות על אבנרי היא מעשה-נקמה של אנשי היחידה.

כחצי שנה אחרי ההתנפלות אוחדה ה-יחידה 101 (בפקודת אריק שרון) עם יחידת דת הצנחנים, שחבריה הצילו את אבנרי, אותו תת-אלוף, שהשתתף בחילוץ אבנרי, אמר לו בשיחה לפני כמה ימים: "לא יכול להיות שאנשי 101 ביצעו את ההתנפלות. חיינו עימם לאחר מכן במשך תקופה ארוכה, והם לא היו מצליחים להסי תיר זאת מאיתנו".

כמה ימים לפני ההתנפלות נפגש אבנרי בפעם הראשונה עם שימרון פרס, אז המנכ"ל החדש (והבלתי-ידוע כימעט) של משרד-הביטחון. פרס הזמין את אבנרי כדי לשכנעו שלא לפרסם כתבה על פיצוץ האוניה פאטריה בנמל חיפה על-ידי ההג-נה בימי ההעפלה. מבצעי הפעולה לא רצו שהעניין יזכר, מפני שביגלל שגיאה בחישוב חומרי-הנפץ גרם הפיצוץ לאבדות רבות. אבנרי דחה את הבקשה, והכתבה פורסמה שבוע לפני הפיצוץ (העולם הזה 840). היו מספרו כי המעשה הוא נקמה על כך. (ראה עמוד 6).

רוב חברי המערכת סברו כי הפעולה בוצעה על-ידי שרותי-הביטחון הסמויים ("מנגנון החושך"). שהעולם הזה לחם ב פעולותיהם הבלתי-יחוקיות. על כך מרמזת הכותרת לכתבה שנתכבה אז על ההתנפ-לות.

גורמים עויינים ניסו להפיץ שמועות שונות: שהיה זה מעשה של העולם התח תון (לא היו לכך שום תימוכין או מניעים), או נקמה פרטית באבנרי.

העובדה היא המועלם לא נתפסו התוקי פים, שאיש לא התעמד לדין או אף נעצר. בעיני מערכת זו נשאר המעשה המיס תורי סימן-דרך בנתב ארוך של מאבק, שכלל שלוש פצצות, חטיפה, שרפיית-המע רכת, ועוד התנקשות בחייו של אבנרי.

תמונה